

Inspiraakbijdrage Gwen van Eijk, cie. BWB, 15 april 2025

Geachte raadsleden,

Mijn naam is Gwen van Eijk en ik woon sinds 2016 in Bloemhof, in 2017 heb ik daar een woning gekocht. Ik woon daar met veel plezier, ik heb geïnvesteerd in de verduurzaming van mijn woning en een tuin aangelegd voor mijn plezier maar ook voor de biodiversiteit – kortom, ik ben er gaan wonen om te blijven.

Sommigen van u kennen mij ook van Recht op de stad, een initiatief van en voor Rotterdammers, voor een beter, sociaal en duurzaam woonbeleid. Recht op de stad is ontstaan in 2021 en verenigt verschillende bewonerscommissies, wetenschappers, stedenbouwkundigen, kunstenaars en anderen – allen bevoegen Rotterdammers – en sinds maart 2021 denken en praten wij mee over verschillende facetten van het woonbeleid. Ons uitgangspunt is dat we samen de stad maken.

Recht op de stad is ontstaan uit de protesten in o.a. de Tweebosbuurt, Patrimonium's hof, Wielewaal en Pompenburg tegen sloop/renovatie en gedwongen verhuizing. Ik sloot mij aan als stadssocioloog en prees mezelf gelukkig dat ik niet zelf te maken had met een stadsbestuur dat over mijn hoofd heen besluiten neemt die diep ingrijpen in het leven van mensen. Maar nu zit ik dus hier omdat er over mijn hoofd heen besluiten over mijn buurt worden genomen met consequenties voor mijn woning en leven.

Ik wil u herinneren aan de conclusie in het tussentijdse evaluatierapport van het Nationaal Programma Rotterdam Zuid: Bewoners zijn niet betrokken en ze voelen zich daardoor niet betrokken. In de uitvoeringsagenda NPRZ Buitenruimte 2023-2027 wordt de waarde van Stadsvernieuwing 2.0 en Wijk aan zet onderschreven:

“Kernwoorden bij participatie zijn een vroegtijdige betrokkenheid, het open gesprek en structureel/continu contact.”

Ik wil u graag input meegeven voor het organiseren van daadwerkelijke zeggenschap voor bewoners. Recht op de stad heeft een visie op zeggenschap en specifiek Stadsvernieuwing 2.0. Die visie kunt u lezen op de website, zie onder.

Collectieve opgaven vragen om een collectieve aanpak. Een collectieve aanpak komt niet vanzelf tot stand, dat weten we ook van stadsvernieuwing decennia geleden. De collectieve aanpak moet opnieuw worden uitgevonden. Wat is daarvoor nodig? In 2022-2023 zocht Recht op de stad in het 'Stadslab Zeggenschap van bewoners' uit wat zeggenschap precies zou moeten betekenen en hoe je dat organiseert. Dat deed Recht op de stad samen met bewoners, gemeente, corporaties en professionals betrokken bij verschillende wijkprojecten. Dat leidde tot 6 inzichten:

- 1. Ook de agenda staat op de agenda**
- 2. Het werk is in de wijk**
- 3. Help bewoners het zélf te doen**
- 4. Plekken van ontmoeting doen er toe**
- 5. Een wijk is geen project**
- 6. Nieuwsgierige professionals welkom**

Ik licht er twee uit en verwijst u verder naar het visiedocument online.

1. Ook de agenda staat op de agenda

Zeggenschap van bewoners moet bij het begin beginnen: dus bij het bepalen van de agenda, niet pas als er een plan ligt. Zeggenschap is iets anders dan 'inspraak'. Inspraak gaat over 'mee mogen praten' met de agenda die door gemeente wordt bepaald. Zeggenschap, daarentegen, gaat ook over wie de agenda en het beleid bepaalt. Het gaat er om of de juiste vraag wel wordt gesteld, of de vragen van bewoners als uitgangspunt worden genomen. Zeggenschap gaat om gelijkwaardigheid en wederkerigheid in het overleg van gemeente, corporaties en bewoners en eventuele andere betrokken partijen.

De wijkraad heeft het college en u er al op gewezen dat de alternatieven niet goed onderzocht zijn. Dat er ook gekozen kan worden om niet of minder op te hogen. Dat het moet gaan over die speelruimte.

De gemeente zegt ook steeds dat besluiten samen met bewoners genomen zullen worden, maar dat gebeurt hier dus niet en dat zou volgens het idee van Stadsvernieuwing 2.0 wel moeten.

2. Help bewoners het zélf te doen

Bewoners hebben onschatbare kennis over de problemen van een wijk en hun woning, maar ook over de kwaliteiten van de wijk en hun woning. Allerlei initiatieven in het land op het gebied van klimaatadaptie, vergroening en energie laten bijvoorbeeld zien dat er onder bewoners veel creativiteit, deskundigheid, organisatiekracht en ervaring aanwezig is en dat ze die graag inzetten voor eigen en algemeen belang.

Bewoners kunnen veel, maar met structurele onafhankelijke professionele ondersteuning kunnen ze nog veel meer. Zeggenschap van bewoners kan niet zonder onafhankelijke professionele ondersteuning. De belangrijkste taken van professionele ondersteuning zijn het vergroten van de deelname van bewoners en het organiseren van een gelijkwaardige setting. Bewoners kunnen geen tegenwicht bieden zonder specialistische expertise, in aanvulling op hun eigen ervaring en kwaliteiten.

Technische ondersteuning is nodig om op gelijkwaardig niveau met de gemeente en experts te kunnen overleggen. Sociale ondersteuning is nodig om te zorgen voor voldoende draagvlak onder bewoners. Om Stadsvernieuwing 2.0 te realiseren in Bloemhof is het dus nodig dat de gemeente zich inspant voor onafhankelijke bewonersondersteuning op de langere termijn.

Kortom, er is veel kennis over en ervaring met het organiseren van daadwerkelijke zeggenschap en een succesvolle collectieve aanpak van wijkopgaven. Ik verzoek u er bij het college op aan te dringen hier werk van te maken en geld voor vrij te maken. Recht op de stad is al in gesprek met de gemeente over Bloemhof en is uiteraard bereid daarover te adviseren.

Visie zeggenschap:

- Korte versie (2p): <https://rechttopdestad.nl/wp-content/uploads/2023/09/RODS2023-zeggenschap-visie-kort.pdf>
- Lange versie (15p): <https://rechttopdestad.nl/wp-content/uploads/2023/09/RODS2023-zeggenschap-visie-lang.pdf>